

AKCIJSKI PLAN

za unaprjeđenje provedbe pravnih instrumenata OECD-a iz područja rada Odbora za kemikalije i biotehnologiju OECD-a

Kako bi se povećala usklađenost Republike Hrvatske s određenim pravnim instrumentima OECD-a i unaprijedila njihova provedba, Republika Hrvatska je izradila akcijski plan s dodatnim aktivnostima i glavnim fokusom na jačanje kapaciteta i bolju međusektorsku koordinaciju radi učinkovitije provedbe sljedećih OECD-ovih pravnih instrumenata:

- **OECD/LEGAL/0441 (Odluka-Preporuka Vijeća o zajedničkom istraživanju i smanjenju rizika od kemikalija)**
- **OECD/LEGAL/0232 (Odluka-Preporuka Vijeća o sustavnom istraživanju postojećih kemikalija)**
- **OECD/LEGAL/0440 (Preporuku Vijeća za provedbu registara ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari (PRTR))**
- **OECD/LEGAL/0230 (Odluka-Preporuka Vijeća o daljnjim mjerama zaštite okoliša kontrolom polikloriranih bifenila)**
- **OECD/LEGAL/0446 (Preporuka Vijeća za suzbijanje nezakonite trgovine pesticidima)**

1. OECD/LEGAL/0441 (Odluka-Preporuka Vijeća o zajedničkom istraživanju i smanjenju rizika od kemikalija) i OECD/LEGAL/0232 (Odluka-Preporuka Vijeća o sustavnom istraživanju postojećih kemikalija)

Uvod

Ministarstvo zdravstva, zajedno s pratećim stručnim institucijama, već blisko surađuje s Europskom agencijom za kemikalije (ECHA) i drugim državama članicama EU-a u postupku procjenjivanja određenih/odabranih tvari kako bi se razjasnila prvobitna zabrinutost za ljudsko zdravlje ili okoliš, u postupku identificiranja i zamjene posebno zabrinjavajućih tvari (SVHC), u procjeni mogućnosti kontroliranja rizika koje tvari uzrokuju te u procjeni prijedloga za usklađeno razvrstavanje i označavanje opasnih tvari, prijedloga ograničenja i zahtjeva za odobrenje. Ipak, Republika Hrvatska uviđa da bi se određene akcije mogle smatrati povoljnima za daljnje poboljšanje provedbe obiju Odluka-Preporuka OECD-a.

Planirane aktivnosti

Republika Hrvatska prepoznala je mogućnosti i planove za poduzimanje aktivnosti tijekom iduće dvije godine kako bi dodatno ojačala kapacitete za aktivno sudjelovanje u raznim postupcima koji se odnose na procjene kemikalija na razini EU-a i OECD-a. Mreža hrvatskih stručnjaka bit će dodatno osnažena za suradnju svih potpornih stručnih institucija koje će biti uključene u rad iz područja suradnje istraživanja i smanjivanje rizika uzrokovanih kemikalijama.

Tijekom iduće dvije godine, te kontinuirano nakon toga, Republika Hrvatska planira poduzimati različite aktivnosti kako bi ojačala svoje nacionalne kapacitete, proširila postojeće nacionalne mreže potpornih stručnih institucija i zapošljavala nove stručnjake i time proširila krug dostupnih stručnjaka i profesionalaca koji će aktivno doprinosti procjeni rizika kemikalija. Predložene aktivnosti pomoći će Republici Hrvatskoj da aktivno sudjeluje u postupku procjenjivanja potencijalnih utjecaja kemikalija na zdravlje i okoliš.

Planirane aktivnosti, ciljevi, vremenski okviri i nadležna tijela uključena u svaki element akcijskog plana predstavljeni su u Tablici 1.

Tablica 1. Ključni elementi i planirane aktivnosti povezane s evaluacijom kemikalija i procjenom rizika

Br.	Elementi	Cilj	Specifične aktivnosti	Vremenski okvir	Odgovorno tijelo / potporna tijela	Iznos financiranja (gdje je primjenjivo) i financijski položaj	Status
1.	Analiza nacionalnog pravnog okvira za formalizaciju mreže stručnih ustanova	Jačanje nacionalnih kapaciteta i poboljšanje suradnje s različitim stručnim ustanovama, jačanje nacionalne sustavne koordinacije i poboljšanje zakonodavnog okvira za kemikalije	Uspostava formalne međusektorske radne skupine	1. tromjesečje 2024.	MiZ	Nije primjenjivo	Planiranje
			Utvrdjivanje mreže dionika, prijedlog akcijskog i komunikacijskog plana	1. - 3. tromjesečje 2024.	MiZ / HZJZ, NZJZAŠ, MZO (IMI)	Nije primjenjivo	Planiranje
			Pregled zakonodavnog okvira	3. tromjesečje 2024.	MiZ / HZJZ, NZJZAŠ, MZO (IMI)	Nije primjenjivo	Planiranje
			Izrada prijedloga izmjena i dopuna regulatornog /zakonskog okvira, ako se utvrdi da su potrebne	4. tromjesečje 2024.	MiZ	Nije primjenjivo	Planiranje
2.	Jačanje nacionalnih kapaciteta	Jačanje kapaciteta Ministarstva zdravstva i potpornih institucija	Planiranje kapaciteta radne snage	2. tromjesečje 2024.	MiZ / MZO, MPU i potporne institucije / relevantni dionici	Državni proračun / MiZ, godišnji bruto proračun po osobi 32.000 EUR (procjena 10 novih stručnjaka)	Planiranje
			Izrada prijedloga izmjena i dopuna vladine uredbe o unutarnjem ustroju Ministarstva zdravstva kako bi se osigurao pravni temelj za omogućavanje daljnjeg	2. tromjesečje 2024.	MiZ/MPU	Nije primjenjivo	Planiranje

			zapošljavanja kao prvog formalnog koraka ka proširenju postojeće organizacijske strukture				
			Zapošljavanje novih stručnjaka	4. tromjesečje 2024. -1. tromjesečje 2025.	MiZ / ključni dionici		
3.	Jačanje kapaciteta procjene rizika za biocide	Razvoj kapaciteta u području procjene biocidnih proizvoda	Zapošljavanje i edukacija jedne osobe (toksikološki učinci na ljudsko zdravlje)	1. tromjesečje 2024.	IMI	Naknade za odobrenja za biocidne proizvode, EU projekt - razvoj kapaciteta u području procjene biocidnih proizvoda	U tijeku
4.	Razvoj nacionalnog osposobljavanja za postupke prema EU uredbama REACH/CLP	Jačanje nacionalnih stručnih kapaciteta za procjenu kemijskog rizika – širenje mreže stručnih ustanova	Utvrđivanje opsega i identifikacija	2. tromjesečje 2024.	MiZ / HZJZ, NZJZAŠ, MZO (IMI)	Nije primjenjivo	Planiranje
			Interna nacionalna edukacija postojećih stručnjaka (upotreba znanja stečenog u procesima EU-a za razvoj novih stručnih kapaciteta u HZJZ-u i NZJZAŠ-u)	2024. – 2025.	HAPIH, IMI	5 000 EUR, državni proračun/MiZ	
			Vanjska edukacija (npr. suradnja s drugim državama članicama EU-a, ECHA-om, akademskom zajednicom, vanjsko osposobljavanje)	2024. – 2025.	Države članice EU-A, ECHA, EFSA, akademska zajednica	Ukupno 80.000 EUR/ državni proračun/MiZ	

			Prijenos znanja na novo osoblje odmah po zapošljavanju	4. tromjesečje 2024. 1. tromjesečje 2025.	MiZ i ključni dionici / nadležna stručna ustanova		
5.	Uključivanje hrvatskih stručnjaka u posebne radne skupine za procjenu kemikalija	Aktivno sudjelovanje u suradničkom i znanstvenom radu na EU razini vezano uz procjenu i upravljanje rizicima	Imenovanje stručnjaka za platformu RiME+ (Upravljanje i evaluacija rizika) i u procesu procjene regulatornih potreba	1. tromjesečje 2024.	MZO (IMI) i drugi relevantni dionici	Nije primjenjivo	U tijeku
			Imenovanje stručnjaka u REACH stručnu skupinu za izloženost (REEG)	1. tromjesečje 2024.	MZO (IMI) i drugi relevantni dionici	Nije primjenjivo	U tijeku
			Imenovanje stručnjaka za nanomaterijale u stručnu skupinu za nanomaterijale (NMEG), znanstvene suradnje	1. tromjesečje 2024.	MZO (IMI)	Nije primjenjivo	U tijeku
6.	Aktivni doprinos Hrvatske u aktivnostima vezanima za EU uredbu REACH/CLP i jačanje suradnje s ECHA-om i nadležnim tijelima država članica EU-a.	Razvoj kapaciteta za kompetentan rad u suradnji s drugim državama članicama EU-a ili samostalno na procjeni tvari i rizika / analizi mogućnosti regulatornog upravljanja	Uspostavljanje suradnje s drugim državama članicama EU-a: – procjena mogućnosti – umrežavanje – okvir za suradnju	2024. – 2025.	MiZ	Nije primjenjivo	Planiranje
			Stvarni doprinosi procjeni rizika i upravljanju rizikom na razini EU-a	4. tromjesečje 2025.	MiZ/HZJZ, NZJZAŠ, MZO (IMI)	ECHA-ina naknada za procjenu tvari	Planiranje

MiZ – Ministarstvo zdravstva; **MZO** – Ministarstvo znanosti i obrazovanja, **MPU**-Ministarstvo pravosuđa i uprave

IMI – Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada

HZJZ – Hrvatski zavod za javno zdravstvo; **HAPIH** – Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu; **NZJZAŠ** – Nastavni zavod za javno zdravstvo “Dr. Andrija Štampar”; **NA** – nije primjenjivo

2. OECD/LEGAL/0440 (Preporuka Vijeća za provedbu registara ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari (PRTR))

Uvod

Republika Hrvatska implementirala je principe Preporuke OECD-a (engl. Recommendation through Regulation (EC) No. 166/2006 of the European Parliament and of the Council concerning the establishment of a European Pollutant Release and Transfer Register amending Council Directives 91/689/EEC and 96/61/EC (E-PRTR Regulation)) u 2008. godini donošenjem Pravilnika o Registru onečišćavanja okoliša ("Narodne novine", br. 35/08, dalje u tekstu: Pravilnik ROO). Pravilnik ROO je tijekom godina doživio izmjene i nadopune ("Narodne novine", br. 87/15, 3/22).

Nakon stupanja na snagu Pravilnika ROO, Hrvatska PRTR baza podataka je izgrađena (Registar onečišćavanja okoliša, dalje u tekstu: ROO) te je integrirana u Informacijski sustav zaštite okoliša, Informacijski sustav industrije i energetike, unutar Zavoda za zaštitu okoliša i prirode, (u daljnjem tekstu: Zavod), kao dijela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja (dalje u tekstu: MINGOR).

Vezano uz pristup javnosti podacima o okolišu, hrvatski PRTR - baza ROO dostupna je javnosti putem Javnog preglednika ROO¹ te putem ENVI portala². Nadalje, Zavod je uspostavio dva helpdeska za pitanja ROO za javnost, operatere i nadležna tijela te time osigurao dostupnost ROO podataka, operatere i nadležna tijela i osigurao sudjelovanje javnosti. Podaci za javnost dostupni su i na mrežnim stranicama MINGOR-a.

Osim MINGOR-a, koje je nadležno tijelo odgovorno za prikupljanje, održavanje ROO baze podataka, izvješćivanje i informiranje javnosti o ROO podacima, relevantna tijela su također županije (21 županija), odgovorne za kontrolu kvalitete ROO podataka (QA/QC)³ i verifikaciju ROO podataka. Svaka od njih odgovorna je za operatere i postrojenja na svom teritorijalnom području. U cilju osiguranja kvalitete podataka, županije provode edukacije operatera i postrojenja obveznih za dostavu podataka u ROO (sukladno čl. 22. Pravilnika ROO). Vrlo važno nadležno tijelo je i Državni inspektorat Republike Hrvatske (U daljnjem tekstu: DIRH). Prije ili za vrijeme svakog inspeksijskog nadzora, inspektori imaju mogućnost provjere podataka prijavljenih u bazu od strane operatera ili postrojenja, putem njihovih osobnih korisničkih računa za bazu podataka ROO, što inspektori redovito čine.

Za vrijeme prethodnih nadogradnji baze ROO, implementirana su i dodana u bazu brojna predefinirana izvješća, zajedno sa šifrarnicima i drugim idejnim rješenjima za olakšavanja unosa, provedbe kontrole kvalitete, daljnje analize podataka te na kraju lakše provedbe izvješćivanja za sve uključene, od obveznika prijave podataka, operatera i postrojenja do nadležnih tijela.

¹ <https://roo.azo.hr/rpt.html>

² <https://envi-portal.azo.hr/>

³ QA/QC – engl. Quality Assurance/Quality Control, provjera kvalitete, potpunosti i točnosti podataka

Međutim, kako bi se postigla još potpunija i točnija kontrola kvalitete ROO podataka te kako bi ista prošla što lakše i brže, ali i bila što potpunija i točnija, MINGOR je kroz ovaj Akcijski plan definirao ciljeve te aktivnosti za njihovu provedbu.

Obrazloženje:

Poslovi kontrole kvalitete podataka ROO su poslovi visoke složenosti te podrazumijevaju veliki opseg znanja. Potrebno je znati tehnologije i tehnološke procese svih djelatnosti Republike Hrvatske, kao i očekivane emisije onečišćujućih tvari u zrak, ispuštanja i prijenos onečišćujućih tvari otpadnim vodama te tok otpada, od samih proizvođača otpada pa nadalje. Potrebno je isto tako poznavati i hrvatsku industriju, njene specifičnosti, operatere, starost njihovih postrojenja i očekivane rezultate rada. Potrebno je znanje o ne samo postojećim, „starim“ tehnologijama, već i sustavno znanje i upoznavanje s novim tehnologijama, novim metodama i metodologijama, načinima i alatima izračuna emisija i složenom procesu prijenosa i tokova otpada te je znanje potrebno i kontinuirano nadograđivati. Rad na navedenom podrazumijeva stalne kontrole prijavljenih podataka ROO svih postrojenja te ukazivanje na greške županijama, koje nastavno navedeno komuniciraju s operaterima i osiguravaju ispravak podataka, tamo gdje je potrebno. Ove aktivnosti traju tijekom cijele godine. Također se tijekom cijele godine, a najintenzivnije u prva dva kvartala, na tjednoj bazi šalju upute, ispravci i informacije prema županijama u cilju provedbe kontrole kvalitete koja je učinkovita i u rokovima propisanim Pravilnikom ROO.

Uslijed odlaska zaposlenih prije 2015. godine, kada se unutar Zavoda, Službe za otpad i sektorske pritiske (dalje u tekstu: Služba), Odjela za vode, kemikalije, industrijska i integrirana onečišćenja i ostale pritiske (dalje u tekstu: Odjel) MINGOR-a broj zaposlenih smanjio s 9 na 5, trenutno postoji manjak eksperata.

Trenutna struktura ROO tima unutar Odjela:

U ovom trenutku u Odjelu se nalaze četiri eksperta za poslove vezane uz podatke ROO, jedan ekspert za zrak, jedan za otpadne vode, jedan za tjelekovu otpada i jedan za opće podatke, statistiku i administraciju baze ROO.

Radni izazovi:

Navedena četiri eksperta paralelno rade raznovrsne ROO poslove, ali i ostale poslove Odjela, u dijelu drugih propisa, kao što su vođenje više baza podataka i projekata, uključujući i ostale sektorske pritiske te poslove vođenja Odjela. Navedeni poslovi uključuju:

- ROO Helpdesk i Industrija Helpdesk,
- Priprema i davanje odgovora javnosti,
- priprema podataka i pisanje nacionalnih izvješća,
- priprema službenih dokumenata, analiza i sl.,
- priprema projektnih zadataka za nadogradnju baza podataka i projekte,
- priprema podataka za izradu pokazatelja ROO,
- održavanje drugih baza podataka Odjela i vezani poslovi (svi gore navedeni za bazu ROO) sukladno obvezama prema drugim propisima (ostali sektorski pritisci, energetika, promet, okoliš i zdravlje, emisije u zrak, kopnene i podzemne vode, baza podataka za opasne tvari i nesreće te akcidente sukladno Seveso direktivi, baze

podataka za okolišne dozvole i onečišćivače sukladno Direktivi o industrijskim emisijama, izvješćivanje o buci, poslovi rukovođenja Odjelom itd.).

Planirane akcije:

Glavni ciljevi:

Unutar vremenskog perioda od 15 mjeseci, cilj je zapošljavanje novih, dodatnih zaposlenika koji će raditi poslove ROO te osigurati potpuniju i bržu kontrolu kvalitete podataka.

Radni poslovi novih zaposlenika:

- poslovi administracije, statistike i općih podataka
- poslovi vezani uz dio zrak
- poslovi vezani uz dio otpadne vode
- poslovi vezani uz otpad

Poboljšan utjecaj na kvalitetu, potpunost i točnost podataka: glavni cilj je postići najveću moguću kvalitetu, potpunost i točnost prijavljenih podataka ROO. Uz navedeno, sa ovim zapošljavanjem, rad na ostalim poslovima Odjela će se također unaprijediti, budući da će trenutni eksperti moći više vremena posvetiti i drugim važnim temama, na primjer, procjenama opasnosti i rizika od kemikalija, i sl. Također će osigurati provedbu projekata i planova, kao što je npr. izrada Priručnika ROO.

Nadležna tijela (NT) – županije, odgovorne za kontrolu kvalitete i verifikaciju ROO podataka

Izazovi radnog opterećenja:

Velika je fluktuacija ljudi koji rade na zadacima za ROO po županijama. Edukacija u županijama ponekad nije adekvatna jer nema stručnjaka koji će provoditi edukaciju novih zaposlenika. Važnost ROO podataka ponekad se ne prepoznaje. Ovdje MINGOR pomaže u prevladavanju nedostataka te provodi obuke.

Izazovi će se prevladati još intenzivnijim organiziranjem radionica, predstavljanjem i dijeljenjem priručnika, uputa, putem helpdesk-ova, često postavljenih pitanja, video-uputa i osobito organiziranjem stručnih sastanaka i posjeta.

Poboljšani učinak kontrole kvalitete: Cilj je jačanje i održavanje najviših standarda osiguranja kontrole kvalitete ROO podataka.

Državni inspektorat

Izazovi radnog opterećenja:

Kao što je prethodno navedeno, DIRH provodi redovite inspeksijske nadzore, kako je propisano odredbama Zakona o zaštiti okoliša⁴. DIRH obavlja pojedinačne i koordinirane inspekcije. DIRH poznaje stvarno stanje podataka "na terenu" i važan je čimbenik u postizanju bolje

⁴ „Narodne novine“, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18

kvalitete, potpunosti i točnosti podataka. MINGOR ima izvrsnu suradnju s DIRH-om, koja se temelji na višegodišnjem zajedničkom radu na kontroli podataka operatera i postrojenja unesenih u baze podataka zaštite okoliša, uključujući i ROO bazu. Kada dođe do poteškoća s podacima prijavljenim u ROO bazu podataka, uobičajena je rutina da zaposlenici na ROO zadacima kontaktiraju DIRH za pomoć i konzultacije. Međutim, ponekad nije jednostavno provesti potrebnu komunikaciju na vrijeme zbog činjenice da svako NT ima svoje zadatke i vremenski okvir za njih, a nije lako uskladiti vrijeme 23 NT (21 županija, DIRH i Zavod). Ta će se suradnja u budućnosti dodatno jačati, kao i suradnja između županija i DIRH. Za to je kroz ovaj Akcijski plan planirana bolja komunikacija, redoviti zajednički rad, sastanci, radionice, dijeljenje priručnika, uputa, video-uputa te zajednički rad na daljnjem projektu nadogradnje ROO baze podataka.

Poboljšani učinak kontrole kvalitete: Cilj je jačanje i održavanje vrhunskih standarda osiguranja kvalitete i kontrole kvalitete u svim ROO podacima, što je dodatno osigurano potpunosti, točnošću, dosljednošću i integritetom podataka u ROO bazi podataka u usporedbi s onima na terenu.

Ovaj Akcijski plan sadrži raspored aktivnosti MINGOR-a i drugih dionika (tablica 2.) prema postizanju ciljeva za jačanje hrvatskog PRTR-a (ROO baza podataka).

Tablica 2. Vremenski okvir aktivnosti MINGOR-a, Zavoda, Službe, Odjela i drugih NT-a s predloženim rokovima izvršenja

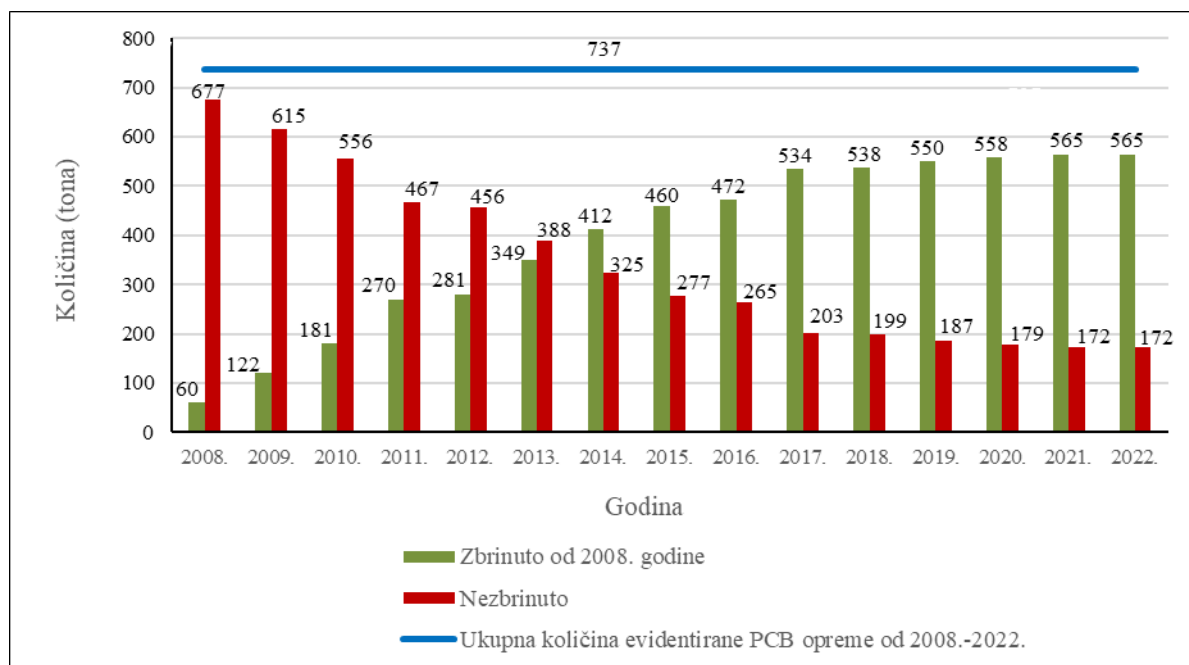
Glavni cilj	Pod-ciljevi	Implementacijski okvir	Nadležno tijelo	Izvori financiranja (gdje je primjenjivo)	Implementacijski status
<i>Unaprjeđenje kontrole kvalitete podataka ROO u Republici Hrvatskoj</i>	Zapošljavanje novih djelatnika u Odjelu za poslove ROO	2. tromjesečje 2024. – 1. tromjesečje 2025.	MINGOR – Zavod, Služba, Odjel	Državni proračun, dodatnih 2.500,00 EUR/mjesečno za plaće	Potrebno je implementirati
	Treninzi i izobrazbe novih zaposlenika (prijenos znanja, poznavanje propisa, priručnici, upute, stručne posjete postrojenjima)	2. tromjesečje 2024. nadalje	MINGOR – Zavod, Služba, Odjel	Državni proračun – kroz plaće oko 2.000,00 EUR	Potrebno je implementirati
	Izrada novog priručnika ROO	3. tromjesečje 2024 – 1. tromjesečje 2025.	MINGOR – Zavod, Služba, Odjel	Državni proračun – oko 6.500,00 EUR	Potrebno je implementirati
	Daljnje jačanje izobrazbe NT – županija - prijenos znanja, upoznavanje sa propisima, priručnicima, uputama, video-uputama, alatima i metodologijama, stručne posjete postrojenjima, rad na projektima nadogradnje ROO baze	1. tromjesečje 2024. nadalje	MINGOR – Zavod, Služba, Odjel; županije	Državni proračun kroz plaće, plus organiziranje i izvođenje radionica i posjeta stručnjaka ukupno oko 3.000,00 EUR	Potrebno je implementirati
	Daljnje jačanje suradnje uključenih dionika za poslove ROO (MINGOR, županije, DI) sa redovitim zajedničkim radom na podacima ROO, sastancima, radionicama, dijeljenjem priručnika, uputa, video-uputa, zajedničkim radom na budućim projektima nadogradnje ROO baze	1. tromjesečje 2024. nadalje	MINGOR – Zavod, Služba, Odjel; županije, DIRH	Državni proračun kroz plaće, plus organiziranje i izvođenje radionica i stručnih posjeta iznosi oko 3.000,00 EUR	Potrebno je implementirati

3. OECD/LEGAL/0230 (Odluka-Preporuka Vijeća o daljnjim mjerama zaštite okoliša kontrolom polikloriranih bifenila)

Uvod

Početni popis posjednika i pripadajuće opreme koja sadrži PCB-e, temelji se na izvješću Inventar 2009.⁵ kojim je utvrđeno 75 posjednika, a ukupna masa prijavljene PCB opreme procijenjena je tada na 663 tone. U zaključku tog izvješća predložena je usporedba podataka iz Inventara 2009. s podacima koje su posjednici dostavili MINGOR-u te daljnji nastavak prikupljanja podataka koji se eventualno nisu prikupili ovim aktivnostima.

U razdoblju od 2008. do kraja prosinca 2022. evidentirano je ukupno 178 posjednika i 737 tona PCB opreme (masa kondenzatora i transformatora uključujući ulja koja sadrže PCB-e). U navedenom razdoblju zbrinuto je 565 tona PCB opreme, a nezbrinute su još 172 tone PCB opreme za koju je evidentirano da sva ima volumen PCB-a veći od 5 dm³ (Slika 1.). MINGOR je evidentirao da je preostala PCB oprema s volumenom PCB-a većim od 5 dm³ (maseni udio PCB-a u tekućini nije poznat jer nije dostavljen od strane posjednika) te su svi posjednici dopisom od 27. prosinca 2023. obaviješteni da svu svoju opremu trebaju dekontaminirati i/ili zbrinuti što je prije moguće, a najkasnije do kraja prvog tromjesečja 2025. Od posjednika se dopisom traži da 30 dana od primitka dopisa dostave podatke/očitovanje o aktualnom statusu PCB opreme i mjere koje su poduzeli u cilju njenog zbrinjavanja ili dekontaminacije te da MINGOR-u dostave i PCB obrasce propisane Pravilnikom, koji zahtijevaju i informaciju o masenom udjelu PCB-a u tekućini. Očekuje se zaprimanje odgovora početkom veljače 2024. godine.

Slika 1. Količina PCB opreme, evidentirano / zbrinuto / nezbrinuto, po godinama, od 2008. do kraja prosinca 2022.

⁵ Izvješće "Izrada inventara polikloriranih bifenila (PCB)" iz srpnja 2009. izradio je Hrvatski centar za čistiju proizvodnju, a naručitelj je bilo Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (danas Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja)

Od 172 tone nezbrinute PCB opreme:

- u 2022. posjednici su 7 tona predali na zbrinjavanje ovlaštenim osobama sukladno odredbama Pravilnika, a ona će nakon izvoza na obradu izvan Republike Hrvatske imati status zbrinute PCB opreme
- na kraju prosinca 2022. preostalo je kod posjednika još 165 tona PCB opreme (60 transformatora i 1.428 kondenzatora) koju je potrebno predati na zbrinjavanje pravnoj ili fizičkoj osobi-obrtniku ovlaštenoj za preuzimanje u posjed pošiljki PCB opreme za zbrinjavanje.

U razdoblju od 2008. pa do prosinca 2022. uočljiv je trend kumulativnog povećanja zbrinute PCB opreme. Do kraja 2017. zbrinuto je 62 %, a do kraja 2022. 77 % evidentirane PCB opreme iz čega proizlazi da je prethodnih pet godina zbrinuto 15 % evidentirane PCB opreme.

Smanjeni godišnji prosjek količine zbrinute PCB opreme, u razdoblju od 2017. do kraja 2022. u odnosu na prijašnje razdoblje, najvećim je dijelom posljedica nedostatka financijskih sredstava za zamjenu i zbrinjavanje opreme koja sadrži PCB od strane tvrtki koje su u stečaju ili koje su bile brisane iz sudskog registra.

U svrhu provjere poštivanja zakonskih obveza, u navedenim je tvrtkama tijekom 2023. godine proveden inspekcijski nadzor koji je provodio DIRH u suradnji s MINGOR-om.

Vezano za zbrinjavanje PCB opreme, ukoliko operater nije ispunio zakonsku obvezu, inspektor naređuje ispunjenje obveze u određenom roku. Ukoliko operater ni nakon toga ne ispuni obvezu, inspektor ima zakonsku obvezu izvršiti naloženu mjeru putem treće osobe. Trošak izvršenja putem treće osobe podmiruje se iz državnog proračuna, a nakon toga se naplaćuje od operatera/posjednika opreme/vlasnika nekretnine u kojoj se oprema nalazi. U slučaju da nije moguće nadoknaditi trošak od operatera/posjednika opreme/vlasnika nekretnine u kojoj se oprema nalazi, trošak je već plaćen iz državnog proračuna.

U slučaju da je tvrtka prestala postojati, pravni sljednik te tvrtke ili vlasnik zemljišta na kojem se nalazi PCB oprema ima obvezu zbrinuti PCB opremu. U tom slučaju inspektor utvrđuje obveznika i naređuje provedbu gore navedenih mjera.

U slučaju stečaja društva, troškovi se namiruju iz stečajne mase. Inspektor nalaže izvršenje zakonske obveze, a ako obveza nije izvršena, inspektor je izvršava putem treće osobe, a trošak izvršenja putem treće osobe podmiruje se iz državnog proračuna do naplate od obveznika. U slučaju da nije moguće nadoknaditi trošak od obveznika, trošak je već plaćen iz državnog proračuna.

Inspekcijskim nadzorom provedenim tijekom 2023. utvrđeni su pravni slijednici za trgovačka društva koja su brisana iz sudskog registra te im je naloženo poduzimanje mjera.

Akcijnski plan će provoditi MINGOR u suradnji s DIRH-om.

Provedene aktivnosti

U 4. tromjesečju 2023. provedene su sljedeće aktivnosti:

- Identifikacija posjednika opreme i utvrđivanje točnih količina
- Sastanak predstavnika MINGOR-a s predstavnicima DIRH-a
- Izrada i objava izvješća Pregled podataka o gospodarenju otpadom koji sadrži PCB za 2022. godinu na mrežnoj stranici MINGOR-a/Zavod za zaštitu okoliša i prirode
- Obavješćavanje posjednika opreme o njihovim obvezama i rokovima dostave očitovanja.

Planirane aktivnosti

Akcijski plan sadrži hodogram aktivnosti MINGOR-a u suradnji s DIRH-om (Tablica 3.), prema posjednicima PCB opreme u cilju dekontaminacije i/ili zbrinjavanja sve opreme s volumenom PCB-a većim od 5 dm³ i u njoj sadržanih PCB-a u vremenskom razdoblju od 4. tromjesečja 2023. do 1. tromjesečja 2025. godine.

Tablica 3. Hodogram aktivnosti MINGOR-a u suradnji s Državnim inspektoratom prema posjednicima PCB opreme s predloženim rokovima izvršenja

Element / cilj	Konkretni aktivnosti	Vremenski okvir provedbe	Nadležno tijelo/-a	Izvori financiranja (gdje je primjenjivo)	Status provedbe
PCB Dekontaminacija i/ili zbrinjavanje opreme s volumenom PCB-a većim od 5 dm³ i u njoj sadržani PCB-i	Zaprimanje očitovanja posjednika s priloženim planom dekontaminacije ili zbrinjavanja opreme	30 dana od dana zaprimanja obavijesti od strane MINGOR-a, 1. tromjesečje 2024.	Posjednici dostavljaju očitovanje Zavodu za zaštitu okoliša i prirode	Nije primjenjivo	U tijeku
	Provedba inspeksijskog nadzora kod posjednika koji nisu dostavili očitovanje s priloženim planom dekontaminacije/zbrinjavanja opreme i postupanje inspekcije naređivanjem mjere uklanjanja i zbrinjavanja PCB opreme	2. tromjesečje 2024.	DIRH	Nije primjenjivo	Potrebno je provesti
	Izrada izvješća na temelju dostavljenih podataka posjednika i Državnog inspektorata Republike Hrvatske	3. tromjesečje 2024.	MINGOR – Zavod	Nije primjenjivo	Potrebno je provesti
	Nadzor kod posjednika koji nisu u zadanom roku dostavili dokaze o dekontaminiranoj / zbrinutoj opremi MINGOR-u i Državnom inspektoratu Republike Hrvatske	4. tromjesečje 2024.	DIRH	Nije primjenjivo	Potrebno je provesti
	Izvršenje mjera za uklanjanje opreme koja sadržava PCB putem treće osobe na temelju inspeksijskog rješenja	1. tromjesečje 2025.	DIRH	Državni proračun	Potrebno je provesti
Dostava dokaza o dekontaminiranoj/zbrinutoj opremi sukladno odredbama Pravilnika MINGOR-u i Državnom inspektoratu Republike Hrvatske	Što je prije moguće, a najkasnije do kraja 2. tromjesečja 2025.	Operater/posjednik opreme/vlasnik nekretnine u kojoj se oprema nalazi/Pravna i fizička osoba-obrtnik ovlaštena za preuzimanje u posjed pošiljki PCB opreme za zbrinjavanje ugovorena od strane DIRH-a	Nije primjenjivo	Potrebno je provesti	

4. OECD/LEGAL/0446- Preporuka Vijeća za suzbijanje nezakonite trgovine pesticidima

Uvod

Suradnja po pitanju nezakonitog uvoza sredstava za zaštitu bilja i krivotvorenih sredstava za zaštitu bilja dogovorena je na sastanku održanom 2016. godine u Ministarstvu poljoprivrede s predstavnicima Carinske uprave, Poljoprivredne inspekcije i Odjela za odobravanje sredstava za zaštitu bilja Ministarstva poljoprivrede. Nakon sastanka uslijedilo je pismo pokazatelja koji mogu dovesti do opravdane sumnje o nezakonitom uvozu i unošenju proizvoda za zaštitu bilja, osobito glede oznake, deklaracije, ambalaže, izvora aktivnih tvari i posebice sredstava za zaštitu bilja proizvedenih u Kini i Indiji.

Uzimajući u obzir upozorenje dobavljača sredstava za zaštitu bilja da korisnici koji nemaju potvrdu o završenoj obuci za sigurno rukovanje i pravilnu primjenu pesticida odlaze preko granice u susjedne treće zemlje radi kupnje određenih sredstava za zaštitu bilja ili sredstava za zaštitu bilja koji nisu više dostupni zbog opoziva odobrenja sredstava za zaštitu bilja u Republici Hrvatskoj (zbog zabrane aktivne tvari u Europskoj uniji) te ih nezakonito uvoze u Republiku Hrvatsku, potrebno je ojačati suradnju nadležnih tijela.

Što se tiče krivotvorenih sredstava (nezakonitih primjeraka zakonitih robnih marki), koji bi s krivotvorenim oznakama mogli izgledati sofisticirano, dobra ambalaža i oznake mogli bi otežati njihovo razlikovanje od zakonitih proizvoda. Ti proizvodi često sadrže nečistoće, uzrokuju neželjene učinke na usjev i dovode kupca u zabludu svojim izgledom, stoga je razmjena iskustava i znanja o tim sredstvima za zaštitu bilja između nadležnih tijela vrlo važna.

Postoji opasnost od nezakonite izrade proizvoda u Republici Hrvatskoj te njihovog izvoza u druge zemlje, prepakiranja i označavanja za izvoz i nezakonitu trgovinu, no i izvoza sredstava za zaštitu bilja u treće zemlje bez postupka prepoznavanja, što iziskuje dodatno nastojanje u praćenju i razmjeni informacija o takvim aktivnostima.

Planirane akcije

Uspostava radne skupine za nezakonitu trgovinu pesticidima

Radna skupina formalno će se osnovati odlukom ministra poljoprivrede. Ministarstvo poljoprivrede poslat će službene dopise svim nadležnim tijelima za imenovanje predstavnika za ovu radnu skupinu. Ministarstvo poljoprivrede izdat će Odluku o uspostavi radne skupine za nezakonitu trgovinu pesticidima i Postupovna pravila o radu radne skupine. Uspostava radne skupine cilja smanjiti rizik ulaska nezakonitih pesticida u Republiku Hrvatsku/Europsku uniju i njihovog izvoza u druge zemlje Europske unije te treće zemlje, spriječiti trgovanje nezakonitim pesticidima i ojačati nacionalne procedure i suradnju između nadležnih tijela u cilju borbe protiv nezakonite trgovine poljoprivrednim pesticidima.

Specifični ciljevi radne skupine su:

- Razmjena iskustva i znanja
- Bolji protok informacija
- Dogovaranje novih pristupa u kontroli nezakonitih pesticida
- Dogovaranje novih postupaka u sprječavanju nezakonite trgovine pesticidima
- Rješavanje poteškoća i aktualnih problema
- Istraživanje novih načina i trendova u nezakonitoj trgovini pesticidima
- Raspravljjanje o nacionalnom sustavu uzbunjivanja i pridruživanje OECD-ovom sustavu uzbunjivanja
- Raspravljjanje o izvozu nezakonitih pesticida
- Raspravljjanje o međunarodnoj suradnji s trećim zemljama
- Raspravljjanje o radionicama i edukaciji o sprječavanju nezakonite trgovine pesticidima
- Suradnja sa zainteresiranim stranama (industrija, nevladine organizacije) radi razmjene informacija
- Sudjelovanje u aktivnostima OECD ONIP-a
- Planiranje akcija protiv nezakonitih pesticida u različitim dijelovima lanca opskrbe pesticidima

Članovi radne skupine bit će obvezni prenijeti sve informacije, odluke, zaključke i zadatke svojim nadređenima i nadležnim službenicima/istražiteljima radi provođenja dogovorenih aktivnosti.

Vremenski okvir: Radna skupina će se uspostaviti u prvom tromjesečju 2024. godine.

Sudionici ove radne skupine bit će predstavnici svih nadležnih tijela: Ministarstva poljoprivrede, Državnog inspektorata Republike Hrvatske, Carinska uprava, Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu i Ministarstva unutarnjih poslova.

Financiranje: Za uspostavu ove radne skupine nije nužno nikakvo financiranje.

Sastanci: barem 2 puta godišnje i prema potrebi za određene situacije bit će i dodatnih sastanaka

Tablica 4. planirane aktivnosti za unaprjeđenje suradnje nadležnih tijela za suzbijanje trgovine nezakonitim pesticidima

Elementi	Ciljevi	Specifične aktivnosti	Vremenski okvir	Odgovorna nadležna tijela	Financiranja (gdje je primjenjivo)	Status
Identifikacija i kontrola nezakonite trgovine pesticidima	<p>Smanjiti rizik ulaska nezakonitih pesticida u Europsku uniju i njihov izvoz u druge zemlje Europske unije te treće zemlje, spriječiti trgovanje nezakonitim pesticidima i ojačati nacionalne procedure i suradnju između nadležnih tijela u cilju borbe protiv nezakonite trgovine poljoprivrednim pesticidima.</p> <p>Specifični ciljevi su: razmjena iskustva i znanja, bolji protok informacija, dogovaranje novih pristupa u kontroli nezakonitih pesticida, dogovaranje novih postupaka u sprječavanju nezakonite trgovine pesticidima, rješavanje poteškoća i aktualnih problema, istraživanje novih načina i trendova u nezakonitoj trgovini pesticidima, raspravljanje o nacionalnom sustavu uzbunjivanja i pridruživanje OECD-ovom sustavu uzbunjivanja, raspravljanje o izvozu nezakonitih pesticida, raspravljanje o međunarodnoj suradnji s trećim zemljama, raspravljanje o radionicama i edukaciji o sprječavanju nezakonite trgovine pesticidima, suradnja sa zainteresiranim stranama (industrija, nevladine organizacije) radi razmjene informacija, sudjelovanje u aktivnostima OECD ONIP-a, planiranje akcija protiv nezakonitih pesticida u različitim dijelovima lanca opskrbe pesticidima</p>	Uspostava radne skupine za nezakonitu trgovinu pesticidima	1. tromjesečje 2024.	Ministarstvo poljoprivrede, DIRH, Carinska uprava, HAPIH, MUP	NP	Planiranje

MUP - Ministarstvo unutarnjih poslova

HAPIH - Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu

DIRH - Državni inspektorat Republike Hrvatske

NP - nije primjenjivo